

FLANDRA

STUDANTO

MONATA ALDONO AL
FLANDRA ESPERANTISTO

REDAKCIA ADRESO : PETER BENOITLAAN 95, GENTBRUGGE

Werkwoord - Verbo

Werkwoorden zijn woorden die

- A. Een werking of handeling te kennen geven.
- B. Die een toestand aanduiden.
- C. Die door een zekere werking in een anderen toestand komen te staan.

Werkwoorden zooals dansen, blozen, eten liggen, enz. zijn on-
vervoegd. Zij noemen slechts een handeling maar verdere be-
palings ontbreken. Zij staan dus in de onbepaalde wijs, in 't
Esperanto « infinitivo » genoemd.

In Esperanto eindigt een werkwoord, dat in de onbepaalde
wijs staat, altijd op « i ».

In werkwoorden als danci - kuri - mangi zijn danc - kur -
manĝ - de stammen en « i » de uitgang die de onbepaalde wijs
aanduidt.

Wij kennen nog enkele andere « wijzen » (modoj).

VOORNAAMWOORD - PRONOMO.

Een voornaamwoord is een woord dat in de plaats komt te
staan van een zelfstandig of bijvoeglijk naamwoord. Hier zullen
wij eerst de persoonlijke voornaamwoorden (personaj prono-
moj) behandelen, omdat die woorden in nauwe betrekking
staan met het werkwoord.

BIJWOORDEN - ADVERBOJ.

Bijwoorden zijn woorden die aanduiden hoe een werking ver-
richt wordt.

Een bijwoord bepaalt geen zelfstandig naamwoord of voor-
naamwoord, zoo is ook de meervoudsvorm « j » voor de bij-
woorden uitgesloten.

Evenals het bijvoeglijk naamwoord mag men het bijwoord
zooewel vóór of achter het werkwoord plaatsen.

Verders kunnen de bijwoorden ook nog wel

In een zin waar men geen *zelfstandig naamwoord* of *voor-
naamwoord* als *onderwerp* kan aanduiden, gebruikt men een
bijwoord.

Men onderscheidt twee soorten van bijwoorden

Vb. : dansen - zingen - eten - drinken.

Vb. : slapen - rusten - liggen.

Vb. : blozen - verbleeken.

1.- Onbepaalde - Infinito

2.- Aantoonende - Indikativo

3.- Voorwaardelijke - Kondiĉa modo - Kondicionalo

4.- Gebiedende - Ordona modo - Imperativo

5.- Aanvoegende - Konjunktivo

Gebiedende en aanvoegende wijs wordt in het Esperanto ook wel « U » modo genoemd, omdat ze beide denzelfden uitgang en beteekenis hebben.

De persoonlijke voornaamwoorden zijn :

ik - mi ; gij - vi (ci) ; zij hij het - ŝi li ĝi

wij - ni ; gij - vi ; zij - ili ;

Het woordje « persoon » mag hier niet letterlijk begrepen worden, want ook dier of zaak kunnen wij eronder verstaan. « Ci » wordt zeer weinig gebruikt. Men spreekt iemand aan door « vi ».

« Oni » kan zoowel meervoud als enkelvoud zijn

Vb. Oni ne ĉiam povas esti feliĉa

Oni ne ĉiam povas esti feliĉaj

Vb. Ŝi kantas bele

Vb. : La hundoj kuras rapide.

La hundoj rapide kuras.

A) Een bijvoeglijk naamwoord bepalen.

Vb. La knabino estas eksterordinare ĉarma

B) Een bijwoord bepalen.

Vb. : Li ne imageble rapide kuras.

C) Een telwoord bepalen.

Vb. : Preskaŭ 1000 frjn mi elspezis por la vojaĝo.

Vb. : Labori estas necese.

Ook : Het is koud = Estas malvarme

Daar « het » geen zelfstandigheid aanduidt of geen persoon die de handeling verricht, daarom vertalen wij « het » in 't Esperanto niet. Het is toch « het » niet die koud is, want wij weten niet wie of wat door « het » bedoeld wordt.

A) AFGELEIDE - DERIITAJ ADVERBOJ.

Vb. rapide kuri - rapide van bijv. naamwoord

resti hejme - hejme van zelfst. naamwoord.

kante deklami - kante van werkwoord.

mi unue mangos - unue van telwoord.

kaj tuj poste mi venos - poste van voorzetsel.

B) OORSPRONKELIJKE - ORIGINALAJ ADVERBOJ.

Almenaŭ - preskaŭ - hieraŭ - morgaŭ - hodiaŭ - ankoraŭ - baldaŭ - ankaŭ - apenaŭ - eĉ - jam - tre - tro - tuj - ĵus - nur - nun - pli - plu - for.

GESCHIEDENIS VAN ESPERANTO (IV)

Bij zijn studie van het Engelsch had Zamenhof de relatieve gemakkelijheid van de spraakkunst in die taal opgemerkt en nu begon hij de bestaande daarvan na te gaan. De ingewikkelde verbuiging van de oude en van nog veel levende talen bestaat niet in het Engelsch ; de vervoeging, op een paar verouderde vormen na, is een voorbeeld van eenvoud en helderheid, de zinsbouw, alhoewel niet erg ingewikkeld, laat toe al wat maar moet in de fijnste schakeringen uit te drukken. En achtereenvolgens heeft Zamenhof al deze elementen in het bijzonder bestudeerd, uitgewerkt en omgewerkt met den taalen moed en het stalen volhardingsvermogen alle genieën eigen. Waarom moeten we den persoon, die een handeling doet of ondergaat, tweemaal aanduiden, als dit door één aanduiding volstaat ? Waarom zeggen : Ik werk, gij werkt, wij werken, als de voornaamwoorden reeds duidelijk den persoon aanduiden, en niet ik werk, gij werk, wij werk ? Waarom in het Duitsch die ingewikkelde declinatievormen, als we door middel van een paar woorden met - vaste - beteekenis dezelfde gedachten voor al het bestaande kunnen uitdrukken. In plaats van de drie datievormen « dem » - « der » - « den » gebruiken wij het voorzetsel aan, in plaats van de genetievormen « des » en « der » het voorzetsel van, enz. Telkens dus een vermindering van geheugenmate-

riaal, telkens een vergemakkelijking voor het aanleeren.

Na lang en pijnlijk zoeken begonnen voor Zamenhof de algemeene grondwoorden van zijn taal zich scherper af te teekenen ; basis : grondwoorden + voor- en achtervoegsels, de woordsoorten aangeduid door eigen kenletters : naamwoord « o », adjectief « a », bijwoord « e », de werkwoorden dezelfde uitgangen voor alle personen, tegenwoordigen tijd « as », verleden tijd « is », toek. tijd « os » enz. Zinsdeelen onderling verbonden door voorzetsels met vaste beteekenis. Uit den chaos van studentikoze droomen verrijst stilaan een zuiver geniaal kunstwerk, een wonder van eenvoud en helderheid tevens. Maar toen - in 1878 - was zijn taal echter nog heelmaal niet wat ze nu is. Dit moge blijken uit de beginstrofe van een « Himno de l' frateco » gezongen op een intiem feestje, waarbij de nieuwe taal voor het eerst door Zamenhof en een paar gymnasium-kamaraden gebruikt werd.

MALAMIKETE DE LAS NACJES

Kadó, kadó, jam temp' esta' !

La tot' homoze in familje

Konunigare so deba.

(Malamikeco de la nacioj. Falu, falu, jam temp' estas ! La tuta homaro en familio Kunuigi sin devas.)

In 1879 gingen de vrienden uiteen en weinigen zouden later karakter sterk genoeg zijn om, tegen de spotlust van hun medemenschen in, de nieuwe taal te blijven steunen. Intusschen bereidde zich voor Ludoviko iets allertreurigst voor : collega's van zijn vader verwittigden dezen gedurig voor de geestesslopende droombeelden van zijn zoon, zoodanig zelfs dat Marcus Zamenhof zijn zoon gebood voor een heelen tijd van zijn taal af te zien en ze voorloopig in een diepe lade te bergen. Met een ingeboren eerbied voor het vaderlijk gezag gehoorzaamde Ludoviko, niet zonder hevige pijn echter ... En zoo vertrok hij naar Moskou om er zijn studies aan de universiteit te voltooien. Het vaderlijk gebod getrouw, hield hij zich met zijn geliefde taal niet bezig, maar zijn liefde aan liefde voor de menschen zong hij uit in Russische verzen, waarin hij zijn dorst naar idealisme laafde in het verdedigen en aanmoedigen van zijn verdrukte stamgenooten. Een leider is hij van hen echter nooit geweest, te meer omdat hij, nog jong, zijn moederlijk geloof verloren had.

OEFENINGEN.

I.- Vertaal - 1.- De afgrond is 40 meter diep - 2.- Het jongentje reist alleen naar Brussel - 3.- De kapitein beval ons, hem te volgen - 4.- Grootvader is al oud, maar hij is nog gezond en sterk. - 5.- Hij leert nog Esperanto ofschoon hij al heel oud is. - 6.- Het lezen van goede boeken is zeer nuttig. - 7.- Slecht voedsel kan den mensch ziek maken. - 8.- Hij kwam binnen terwijl ik aan het werk was. - 9.- Lachende verliet hij de kamer. - 10.- Hoe het weder ook zij, komen zal ik. - 11.- Hoeveel ben ik u schuldig ? - 12.- Toen ik thuis kwam waren de jongens aan 't schrijven.

II Verbeter de fouten - Anekdotoj. -

Amerikano kaj germano disputas pri la superecon de iliaj patrio. La amerikanon fanfaronas : « En Amerikon falis homo sub veturanta aŭtomobilo. La dekstraŭ brakon de la kompakcudulo estis frakasitaj. En la malsanulejo li ricevis arten faritan brakon. Unu jaro poste la sama homo gajnis la unua premio por boksado ».

« Tio estas nenio », respondas la germano, « ĉe ni, por fervoja akcidento, perdis la kapo. En la kiniko li recevis nova lignan kapo kaj poste li iĝis ministron ! ».

(Laŭ : La lernanto - El la Komercanto)

Verbetering Oef. I Nr. 3 : 1.- Antaŭ ol forlasi la ĉambron estingu la lumon. - 2.- La patro estas grave (dangere) malsana. - 3.- Ni restos fidelaj al Esperanto. - 4.- La infanoj estas ludantaj sur la strato. - 5.- Honeŝtaj homoj agas honeste. - 6.- Tiu aglo flugas alte super la plej alta monto. - 7.- Sagĝaj homoj saĝa parolas. - 8.- La infano ŝajnis al li eksterordinare inteligenta. - 9.- Labori estas sanige. - 10.- Kun tiaj homoj oni

ne povas kviete vivi. - 11.- La kurso pri « Unua Helpe » (Provizora Helpe.) komencigos morgaŭ vespere (morgaŭan vesperon.) akurate je la 8-a - 12.- Kune kun du amikoj ni vizitis la ĉiujaran kongreson. - 13.- Nia grupo kunvenas ĉiusemajne (ĉiun semajnon.) - 14.- Ĉiutage (ĉiun tagon) centoj da homoj mortas. - 15.- La leporo rapide kuras sed la leperhundo ankoraŭ pli rapide kuras.

Verbetering Oef. II Nr. 3 - La reĝo LouisXVI iam veturis malrapide tra kamparo. Komparano estis sekvanta, kantante, la reĝan kaleson. - « Cia kantado plaĉas al mi » diris la reĝo, « Bis » - « Kion tio signifas ? » demandis la kamparano. « Tio signifas ke mi petas ke oni ree kantu » - Kaj la kamparano rekantis el la tuta gorgo. - « Tre bone, » kaj la reĝo donacis al la kantinto kelkajn orajn monerojn. - « Bis » tuj diris la ruzulo, antaŭenigante sian alian manon. Oni asertas ke la reĝo ridis kaj ... ree pagis.

RESPONDĜOJ DE LA REDAKCIO. - *Sekcio Ronse*. - La redakcio dankas la Rons' an sekcion pro la gratuloj senditaj al la redaktantoj de « Flandra Studento »

Mechelen - H. R. - Dankon pro la gratuloj kaj via rimarketo. Viajn esprimojn mi klopodas kiom eble plej bakdaŭ aperigi.

Brussel - E. C. - Dankon pro viaj atentigoj. 1) La alsenditan pagplenigon ne povis pli frue aperi. - 2) Konforme al via deziro ni aperigis en la unua numero la parton « Geschiedens van Esperanto » tuj post la gramatika artikolo. 3) Vian deziron rilate al malpliigo de gramatikaj citaĵoj mi volonte plenumos, kondiĉe ke kelkaj aliaj samideanoj aŭ sekcioj la saman deziron esprimas.

Ronse - G. M. Demandas : Mi parolas de 2 personoj Joh kaj sia amiko. Ĉu por la supereco ni devas diri. - « Johane estas la pli granda aŭ la plej granda ? »

Respondo : 1) Laŭ mi la formo « paroli pri », en via donita fraza almenaŭ, estas pli korekta ol « paroli de ».

2) Klal : « Joh kaj S I A amiko ? Sia estas poseda adjektivo rilatanta al la gramatika subjekto de la prepozicio aŭ al la logika subjekto de la dependa propozicioparto. Sia neniam povas esti uzata kiel subjekto. Do Joh kaj lia amiko.

Ekzistas tri gradoj de komparo. A. pozitivo. B. komparativo. C. superlativo. Por uzi do logike la superlativon devas ekzisti almenaŭ tri elementoj malsamgradaj. Laŭ via ekzemplo oni havas A. Joh B. Lia amiko. 2 personoj komparotaj. Uzu do la komparativan formon. Johano estas pli granda ol lia amiko - Johano estas la pli granda. (Vidu. Fl. Studento, Nr. 3, *Verbetering* nr. 2, 12.)

Antwerpen J. C. - Les 1. Oef. 2. Zin 3. Ik vertaalde « Parolas francan kaj anglan lingvojn. - Antw. - Het lidw. « la » niet strikt noodzakelijk. Zin 4. Neen, hier wordt geen bepaalde winter, maar wel een bepaalde avond bedoeld. Geen bezwaar tegen het gebruik van het lidwoord vóór « vintraj vesperoj », evenmin tegen het gebruik van « vintro vespero ». Zin 5. « Manapogilo » voor leuning, ook juist. Zin 13. preterveturas preter is niet foutief. Men zegt immers ook « aldeni al » « Suriri sur » k. t. p.

Uw conceptie over : Arbo - boom ; arbaro - bosch ; arbarego - woud is persoonlijk. Oef. 3. Zin 2 en 3 drukfouten. Wederkeer. estus moest zijn estis. B. In de opgave ontbrak « la ». P. S. De zegel van uw brief was verdwenen, gelukkig werden de sporen van den verdwenen zegel aangetroffen.

Er wordt ons dikwijls gevraagd naar een goed woordenboek. Wij kunnen ten zeerste aanbevelen het omvangrijk *Groot Woordenboek van Straaten*, in sterk linnen band. Ook bestaat nog een uitstekend *Beknopt Woordenboek Van Straaten*, zelfde formaat en band, tellende 350 bladz.

De prijzen zijn resp. 80 en 40 fr. portvrij. Zich wenden tot FLANDRA ESPERANTISTO INSTITUTO te KORTRIJK. (rekening 3268.51)